

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTO-
RÖRELSEN I SVERIGE

UTGIVEN AV GEFLE
ESPERANTOFÖRENING

Officiellt organ för Svenska Esperanto-Förbundet (S. E. F.) och Norvega Esperantista Ligo (N. E. L.)

N:o 2.
Februari 1915.

Redaktör:
R. PEHRSSON
3-23, Gävle.

Ansvarig utgivare:
W. WAHLUND
Gävle.

Lösnummer 10 öre.
Årsprenumeration 1:20 kr.
Annonspris 5 öre pr mm.

Ovanom.

I n:o 1 i år av U. E. A:s organ »Esperanto» offentliggör tidningens redaktör, schweizaren H. Hodler, följande beaktansvärda uttalanden, bl. a. ägnade att för icke-esperantister klarlägga en sida av esperantismens nuvarande mission. Artikeln lyder i översättning:

Det passar inte nu att låta höra bråkanden för freden. Jordens mäktige ha velat (om de nu verkligen velat eller om omständigheterna betvingat deras vilja!), att kanonen må tala. Vi få låta den tala. Om den emellertid skulle hjälpa att bringa mänskligheten till förnuft igen, skulle vi blott kunna välsigna den.

Men männe vi esperantister, som i årtal sjungit, att »la popoloj faros en konsento unu grandan rondon familian (folken skola utgöra i endräkt en enda stor familjekrets)», — som hoppats på en tid då »dis-saltos la obstinaj baroj (de envisa skrankorna skola ramla sönder)», — som åstundat ett vänskapligt samarbete mellan alla folk (ty jag vågar ännu tro, att detta varit alla verkliga esperantisters önskan), männe vi icke ha, jämte plikterna gentemot vårt eget fosterland, andra speciella plikter som icke heller få åsidosättas?

Vi ha plikten att *icke glömma*.

Icke glömma en ganska elementär sanning, som större delen av våra samtida — bildade eller icke — ej längre bry sig om och aldrig på allvar brytt sig om.

Nämligen, att europeerna (jag använder det ordet för att beteckna de nu krigande ländernas representanter) äro och förbli *människor*.

Dessa människor bo för oss esperantister icke på en avlägsen planet eller i tidningsartiklar. Vi ha sett dem, vi ha konstaterat, att de äro varelser med väsensgemenskap. En påtaglighet, men en alltjämt förbisedd påtaglighet. Vi ha till och med blivit vänner med åtskilliga, utan att bekymra oss om, huruvida de tillhörde ett land vänskapligt med vårt. Vi ha konstaterat, att de i många avseenden äro desamma som vårt hemlands människor. Vi ha alltså känt — låt oss vara ärliga! —, att de i flera avseenden skilja sig från oss, men i stället för att avlägsna oss från dem, har detta intresserat och ofta lockat oss. (Förresten, männe inte din granne som bor i samma hus är dig olika? Männe du alltid älskar honom?) Vi ha erfarit, att dessa skiljaktigheter icke hindrat oss att samarbeta. Vi ha haft mycket dispyter esperantister emellan; vi ha icke alltid älskat varandra som bröder, men våra dispyter ha ägt rum individer emellan, icke efter nationer. Ovanom landgränserna ha vi befunnit oss, ovanom dessa må vi i tanken förbliva.

Vi ha rest i främmande land, och vi ha sett, att dessa »främlingar», som skynda på gatorna, likna dem, som vi sett i fosterlandet. Om vi inträtt i deras hem, ha vi konstaterat, att de eggas av samma lidelser, livas av samma förhoppningar, sättas i rörelse av samma begär. Och av konstaterandet av dessa analogier, ha vi hämtat en upplivande slutsats om möjligheten att dem emellan få till stånd ett fredligt (icke ett »broderligt!») samarbete, som skall underlättas av ett gemensamt neutralt språk, ett medel för gemensam kultur.

Ha alla dessa fakta blivit osanning, därför att Europas anarkiska och arkaiska tillstånd lett till blodig upplösning — konsekvensen av ett system mera än av människor?

Är det, därför att människor bära sig åt som vargar, lämpligt, att vi också sälla oss till vargarna och tjuta med dem?

Äro vi, därför att i sådana stunder individuella meningar försvinna i folkstammarnas kollektiva meningar, då tyungna att övergiva förnuft och hopp?

Vid sidan av våra sympatier, ha vi plikter, dem vår egenskap av esperantister ålägger oss. Då vi uppfylla dem, arbeta vi efter vår förmåga till gagn för freden — icke den fred, som diplomater inskriva i efemära traktater, utan den fred, som innejslas i människornas hjärtan och blir grundvalen för varje närmande sedermera.

Plikten att tro, att intet folk har monopol på civilisationen, på kulturen eller på humaniteten. Vår civilisation står i skuld hos tänkare tillhörande de mest skilda folkstammar, av vilka flera redan för länge sedan försvunnit ur historien; den har utvecklats tack vare alla folks oavlätliga arbete; den är ett verk icke av den eller den nationen, utan av skilda länders eliter. För visso ha folken icke arbetat lika och icke samtidigt uppvisat sin huvudsakliga verksamhet. Vi veta, att alldeles samma äro de icke, men en var av dem har bidragit eller kommer att bidraga med något originellt till mänsklighetens gemensamma egendom. Den ena ägnar sig ivrigare åt den tekniska kulturen; han förvärvar den stränga ordning, som behärskar densamma. Den andra finner mera behag i idéernas tävlings-

kamp, studiet av människan, den litterära kulturen. En annan är mera speciellt upptagen av de moraliska problemen, som lägga beslag på hans oroliga ande. En annan ägnar sitt praktiska snille åt handelns vidsträckta företag. Vem skulle kunna säga: den är nyttigare än den? Är manne bagaren, som ger oss föda, skraddaren, som ger oss kläder, nyttigare än tänkaren, som undervisar oss?

Vi få icke ställa de nationella kulturerna i motsats till varandra och icke införa någon hierarki bland dem. Alla äro blott delar i denna gemensamma världscivilisation, en frukt av alla människor som tänkt och handlat. Om vi icke lika förstå dessa nationella kulturer, må vi, i stället för att förklara dem i bann, åtminstone tolerera dem för den kärleks skull, som millioner människor hysa till dem.

Plikten att tro, att intet folk överbudtaget har monopol på barbari, trolöshet eller dumhet. Blott individer och kriget äro ansvariga. I det dagliga livet, hemma i eget land, råka vi på sådana människor, som vi anse barbariska, baksluga och dumma. Till och med en och samma människa kan i vissa stunder av sitt liv visa sig barbarisk, falsk och dum, lika väl som hon i andra stunder är god, human och förnuftig. Lägg härtill, att kriget avslöjar och skärper till det yttersta alla primitiva instinkter, dem samhällslivet i möjligaste mån tyglat. Ni vet, hur svårt det är att opartiskt bedöma en enskilda människa i en enskilda av hennes handlingar; ni vet, att kriget förvandlar människornas själstillstånd, och ni vill bedöma ett helt folk på grund av handlingar av individer, som behärskas av ej längre återhållbara instinkter! Kan ni svära på, att ni alltid kommer att handla humanit i liknande omständigheter, kan ni svära på, att aldrig vreden — berättigad eller icke — lett er till handlingar, dem ni senare öppet eller i hemlighet beklagat?

Skyldiga äro blott kriget och systemet, vilka gjort det möjligt; icke människorna, vilka blott äro slumpens lekbollar, så snart samhällsregler och förvärvade vanor icke längre behörska deras instinkter.

Plikten att bevara sunt förnuft till och med mitt i massornas tryckande inflytande. Massorna äro i stånd till stora hjältedåd, men även till stora brott. De handla alltid till ytterlighet och döma efter sina li-

delser, även om de tro sig tala i förnuftets namn. Att diskutera, undersöka, tvivla, tycka de icke om. De behöva absoluta lösningar. Några till synes vackra ord träffande uttryckta äro nog för att de skola gjuta sitt blod — och gjuta andras blod.

Men det är nyttigt, att några individer bevara sunt förnuft och taga sig i akt mot massornas ytterligheter. En sådan roll skulle vi esperantister kunna inneha. Vi skola kunna förbereda en bättre framtid, endast om vi under krisen varit tillräckligt starka för att icke förlora våra övertygelser.

Nu är det kanonen, som har ordet, men dess dunder skall icke vara i evighet. När hundratusentals människor ligga i kämpagravarna och ruinerna hos segrande och besegrade vittna mer om vår civilisations tekniska än om dess moraliska framsteg, så skall man komma fram till någon lösning, och då komma, trots allt, de internationella förbindelserna att ånyo anknytas, ty ovanom nationerna finnes likväl något... Om vi på de nuvarande ruinerna vilja bygga ett nytt hus, kommer det att behövas sådana arbetare, som icke avskräckas av återuppbyggandets svårigheter. Sådana arbetare skola vara de olika nationernas eliter, vilka utan fördomar och i den ömsesidiga toleransens anda, höja sina blickar utöver de nationella landgränsernas horisont, och vara medvetna om en harmonisk civilisation, tillräckligt vid för att omfatta alla nationella kulturer, tillräckligt tolerant för att taga hänsyn till deras olikhet såsom en välgörande nödvändighet. Dessa arbetare komma icke att ringakta kriget; de skola förklara krig mot systemet, som tillåter och förorsakar dylikt mordande; de skola förklara krig mot fördomarna, mot de råa instinkterna, mot alla människor, som vanära mänskligheten och som alltid komma att bli tillräckligt många för att de kommande generationerna icke må frukta en förslappande ro.

Vi esperantister må vara embryot till dessa blivande eliter. För att värdigt fylla vår uppgift, må vi bevara vårt ideal och icke låta oss tryckas ned av förtvivlan eller klagan.

Det sanna framåtskridandet har icke skapats av de människor, som knäböjt inför alla antagna idéer och blint följt massorna. Det har skapats av människor med stark över-

tygelse, vilka vetat att störta fördomarna och omskapa meningarna.

P. N—n.

Natur eller onatur?

I ett tal, varmed biskop Welldon i Manchester nyligen öppnade de engelska lärareföreningarnas årsmöte, och vari talaren betonade nödvändigheten av att den tid ungdomen tillbringar i skolan användes på bästa möjliga sätt, kom han även in på världsspråksfrågan och yttrade i sammanhang härmed bl. a., att han »icke trodde, att världen någonsin skulle få mycken hjälp av något konstgjort språk såsom . . . Esperanto, ty detta var en konstprodukt och icke, såsom varje verkligt språk måste vara, en sak som så småningom vuxit sig fram.

Mr. W. M. Page, ordförande i Edinburghs esperantoförening, bemöter detta yttrande i senaste numret av The British Esperantist: Han skriver:

»Det är oriktigt att säga, att esperanto icke har vuxit sig fram. En djungel är något som växt upp så småningom; en trädgård likaså. Och esperanto kan liknas vid en trädgård och de »naturliga» språken vid en djungel. Doktor Zamenhof, esperantos upphovsman, kan liknas vid en skicklig trädgårdsmästare, som gått ut i djungeln och i denna valt ut de bästa och nyttigaste träden och växterna och omplanterat dem i esperanto-trädgården, för att de där skola växa i ordning och skönhet. Han har icke stuckit in i esperanto något som icke förut fanns i de naturliga språken. Esperanto-»rötterna» finnas i »djungeln», ävenså själva ordbildningssystemet, »korrelativtabellen» och den grammatiska byggnaden, som äro karaktäristiska för esperanto. Doktor Zamenhof har åstadkommit ordning, där det förut rådde kaos. Han har reducerat massor av oregelbundenheter och undantag och orimligheter till ett maximum av enkelhet. Han har uteslutit en mängd ljud som äro obehagliga för örat och svåra för tungan, och gjort språket harmoniskt och välljudande.

Det är därför icke överdrivet att säga, att esperanto, i högre grad än något naturligt språk, är en

»växt», med rötter som tränga djupt ned i forntiden. Att detta språk växer, lever och utvecklas, liksom verkliga språk växa, leva och utvecklas, är en övertygelse, som vunnits genom 28 års erfarenhet. Dess omfattande och mångsidiga användning, dess nyttjande i litteraturens tjänst, icke blott såsom ett översättningsmedel, utan även för originalarbeten, dess tillämpning för kommersiella ändamål, dess användning i poesi, fastslår dess ställning som ett levande folks levande språk.

När esperantos rätta värde inses, skall man finna det taga de »döda» språkens plats på skolschemat. . . . Man skall finna, att det kan giva den intellektuella träning, som är den kanske enda svaga ursäkten för bibehållandet av de döda språken; att det bibringar en absolut klar och logisk uppfattning av grammatiken, vilket är av största möjliga värde för att lära använda modersmålet, och att en som lärt sig det riktigt, skall erhålla ett sådant grepp om språkets egentliga väsen, att det förenklar inlärandet av andra språk. En yngling med kunskap i esperanto, som för att använda i sin affär eller sitt yrke eller för sitt eget nöje, önskar lära sig latin eller grekiska, skall i esperanto finna en nyckel till dessa språk, som skall göra det möjligt för honom att inhämta dem på mycket mindre tid än den som nu erfordras. Esperanto har ett väckande inflytande på sinnet genom de vida vyer och breda sympatier som det ingiver.

Esperanto har en positiv etisk sida. — — — Om det undervisades i esperanto i skolorna, skulle samtidigt de unga få lära sig grunderna för fred och broderskap och internationell sänja, ty den förnämsta avsikten hos doktor Zamenhof, språkets upphovsman, var att skapa ett medel att avlägsna missförstånden mellan världens folk. Om uppfostrare i framtiden skulle önska att bland de unga befrämja längtan efter fredens välsignelser, kunna de ej finna ett bättre sätt än genom att sätta esperanto på skolschemat.»

Bär Esperantostjärnan!

Sveda Kroniko.

Norrköping. — La esperanto-klubo en Norrköping, »La Esperanta Stelo», aranĝis dum la aŭtuno 1914 sian unuan publikan kurson en esperanto, sekvata kun granda intereso de la partoprenantoj. Gvidanto de la kurso estis s-ro Leander Tell, prezidanto de »La Esperanta Stelo», kiu kun sia ardanta entuziasmo vekis viglan intereson por la lingvo ĉe ĉiu, kiu ĉeestis la lecionojn.

La kurso daŭris ankaŭ dum januaro kaj estis finata jaŭdon la 28 de januaro per festeto. Tiun vesperon ankaŭ nepartoprenantoj estis invititaj. S-ro Tell donis, en rilato kun la salutparolado, historion pri la mondlingva movado, priskribis ĝian sukcesan »ofensivon» kaj atentigis pri ĝia signifo.

La programo estis cetere tre varia. Interalie ĝi ampleksis kelkajn eksperimentojn en moderna magio, kiuj kun granda lerteco estis faritaj de s-ro Tell. Tésupeon donis la materian nutraĵon, dum muziko kaj danco tre altigis la humoron. La vespero estis en ĉio tre sukcesa.

La nuna estraro de «La Esperanta Stelo» konsistas el la jenaj persono:
Prezidanto: s-ro Leander Tell,
vica prez.: » Anton Östling,
sekretario: fr-ino Eva Tibbling,
vica sekr.: s-ino Hilda Sund,
kasistino: fr-ino Tora Andersson,
vica kas.: » Anna Göransson.

Stockholm. — La 23-an de Januaro okazis en la salono de »Birka-gården» (grava, kultura asocio en la ĉefurbo) publika kunveno kaj festo. La solenan paroladon faris la sekretario de »Verda Stelo», *Teodor Rosengren*. Li parolis pri la temo: Prag — perlo inter la urboj de la mondo. Ilustrante sian temon per ĉirkaŭ cent da bele kolorigitaj lumbildoj, li montris la interesajn historiajn lokojn en Prag kaj lasis nin vidi la kulturhistoriajn trezorojn de la urbo. Parolante pri la bohema nacia vivo, la lingvaj bataloj, li montris la grandan signifon de *Esperanto* kaj atentigis la gravajn progresojn de nia lingvo en Bohemujo. Treege interesa estis ankaŭ la astronomia horloĝo en la urbdomo de Prag, kaj sub lerta gvidado de la parolanto, ni povis vidi la detalajojn kaj esplori la faman horloĝon. Interesaj estis la bildoj de la bataloj, inter svedoj kaj bohemoj dum la 30-jara milito en la deksesaj jarcento, pito-

reskaj kaj vidindaj la bohemaj naciaj kostumoj. Precepe studindaj estis ankaŭ la multaj preĝejoj k. t. p. La parolanto estis verŝajne tre varma amiko de la bohema nacio, al la slava celado kaj kulturo, kaj la entuziasme farita parolado estis rekompenca per viva, dankaplaŭdado.

Mefistofeles.

Vaxholm (garnizona urbo proksime de Stockholm). — La 26-an de januaro la sekretario de »Verda Stelo» en Stockholm, s-ro Teodor Rosengren laŭ invito de la regimentestro faris antaŭ granda publiko paroladon pri la sama temo, pri kiu li antaŭe parolis en Stockholm — »La bohema nacio, vojaĝo al Prag tra Svisujo kaj Germanujo.» La salonego estis tute plena, la tuta regimento en Vaxholm ĉeestis, la oficiraro kun sinjorinoj k. a. La ĉefo de la bataliono, majoro Key, dankis en la nomo de la regimento s-ron Rosengren pro lia instrua parolado kaj la publiko montris per vigla aplaŭdado sian konsenton.

S. E. F.

Inbetalda årsavgifter:

För 1914.

Lundgren, John, Hedemora.
Winberg, Carl, Bengtsfors.
Berg, Peter, Kungslena, *Karlås*.
Klubo Esperantista de Stockholm
för 6 medlemmar.

För 1915.

Lundgren, John, Hedemora.
Carlson, M., Kapellgat. 17, Trälleb-
borg.
Landin, J. L., Prästmon.
Hjärtstätt, O. W., Kristinehamn.
Asplund, N., Hedskolan, Årila.
Kvitteras Gefle den 5 Febr. 1915.

J. Helsing.
Kassör.

»Om jag nu vorde i Europa, skulle jag föredraga ett medlemskort i något esperantoförbund framför ett amerikanskt pass och fickan full med kreditbrev.»

Amerika Esperantisto.

Amerika. — På inbjudan av föreningen »Portland Advertising Men's League» i *Portland*, höll nyligen mr. S. Payson ett föredrag i denna förening om esperantos användning i affärslivet. Föredraget hade till resultat, att föreningen uttalade sig för esperantos införande i de offentliga skolorna — Efter ett föredrag om esperanto och fredsrörelsen av prof. A. Christen, bildades nyligen i *New York* en ny esperantoförening. — I *Parsons* har bildats en förening bland högskoleelever och lärare. — Nya kurser märkas bl. a. vid *Medford*-högskolan (vid *Boston*), i *Raxbury* latinskola, »*Washington Irving*» och »*Morris*»-högskolorna i *New York*.

England. — Två nya esperantoföreningar, i *Bexley Heath* och *Paignton*, ha anslutit sig till Britiska Esperantoförbundet. — Förbundet ämnar trots den genom kriget uppkomna situationen avhålla årets kongress, som skall hållas i *Bath*. — En »*Esperanto*»-ambulans har skänkts till belgiska röda korset av medel som åstadkommits genom en insamling bland brittiska esperantister och bidragen hava influtit så rikligt att man väntar snart kunna skänka en andra. Vagnen, som är en modern automobilambulans och kostar ej mindre än 400 pund st. (cirka 7,200 kr.), köres av sekreteraren i Britiska Esperantoförbundet i egenskap av frivillig.

Frankrike. — Nya kurser ha trots kriget börjat i *Paris*, *Angers* och *Grenoble*.

Tyskland. — Med ministeriets tillstånd har vid realgymnasiet i *Augsburg* öppnats två väl besökta esperantokurser; nya kurser rapporteras därefter från *Leipzig* och *Essen*. — De esperantister, som haft olyckan komma i fångenskap, synas varken ha glömt esperanto eller tappat modet, efter vad »*Esperanto*» meddelar i sitt senaste nummer. De utveckla en livlig propaganda och vid fänglägret *Altengrabow* vin *Magdeburg* har en fransk fånge börjat en kurs med ej mindre än 43 deltagare. Esperantister i lägren *Kavalier Scharnhorst* vid *Magdeburg* och *Zossen* vid *Berlin* bereda sig nu att följa exemplet.

La revenigo de l' martelo.

(»Trymskvida»)

Sercrakonto el la skandinava mitologio.

Okazis iun matenon ke Tor, la dio de la fulmvetero kaj konstanta batalisto kontraŭ la gigantoj, tre koleris ĉar lia senegala batalmartelo mankis kiam li vekigis.

Li gratis la barbon, kaj harojn tiris, tamen vane, ĉar la martelon li ne retrovis. Tor serĉis helpon de Loke, la dio de la falseco, trompemo kaj tiaspecaj malvirtoj, kiu certe estis la plej kapabla por solvi la problemon.

Jen la vorto, kiun unue li diris:
»Aŭskultu, Loke, kion mi diras, kion scias neniu, nek sur la tero nek en ĉielo: la martelo estas ŝtelita.»

Ili kune iris al Freja, la diino de la belegeco kaj de la amo, petante ke ŝi pruntedonu sian birdsajnilon kiel rimedon por retrovi la martelon. Freja konsentante diris:

»Plezure mi ĝin donas eĉ se arĝente ĝi brilus; tre volonte al vi eĉ se ora ĝi estus.»

Loke flugis per la birdsajnilo ĝis li venis en la landon de la gigantoj. Tie sidis Trym, la gigantreĝo, sur altaĵo;

sur la hundoj siaj li orŝnurojn ligis; sur ĉevaloj siaj li kolharojn ordigis.

Li salutas al Loke per tiuj ĉi vortoj:
»Kiel fartas dioj, kiel fartas alfoj; kial vi venas sola al Gigantejmo?»

Je la demando de Loke, ĉu li scias kiu kaŝis la martelon, li respondis ke li kaŝis ĝin en la tero profunde je ok mejloj, kaj ke li redonos ĝin nur kiam la belega Freja estos lia edzino.

Loke flugis reen al la hejmo de la dioj, kaj Tor demandis ĉu la esploro sukcesis:

»Rakontu el la aero longajn novaĵojn! Ofte la sidanto diras trompajojn, kaj la kuŝanto rakontas mensogojn.»

Tial li konstatas ke oni devas kredi rakontojn de vojaĝintoj, sed ke ne-vojaĝintoj estas malpli fidindaj.

Loke do raportas kiel li plenumis la komision, kaj ili kune iras al Freja

»Jen la vorto kiun unue li diris:
»Vi ornamu vin, Freja, kiel fianĉino; ni ambaŭ veturos al Gigantlando.»

Sed Freja koleris tiel, ke la domo de la dioj skuigis, kaj eĉ tiel ke ŝia altvalora kaj mirinda brustjuvelo, la *Brisingamo*, diskrevis; ŝi emocie rifuzis la projekton:

»Min oni nomu fivirino virema, se mi akompanos vin al Gigantlando.»

Ĉiuj dioj kaj diinoj tial rapidis al la interkonsilejo por pritrakti kiel la martelo estos reportota. La saĝa *Heimdall* proponis:

»Ligu sur Tor fianĉinan vualon; li portu ankaŭ la *Brisingamon* trezoran. En la vestaĵoj ŝlosiloj tintu, kaj virina ĵupo la genuojn kaŝu. Sur la bruston ligu grandajn gemojn, kaj metu sur la kapon pintan ĉapon.»

Tor protestis kompreneble; pro vira fiereco li ne volis esti vestita per fianĉina vualo. Loke tamen argumentis, ke gigantoj baldaŭ loĝos en *Dihejmo*, se la senegala martelo ne estos reportata. Tor do estis vestata kiel proponite, kaj Loke ornamis sin kiel servistino por akompani al *Gigantlando*.

La montoj rompigis, la tero brulis je flamoj kiam *Oden*-filo veturis al *Gigantejmo*.

Trym aranĝis grandstilan akcepton. Jam li posedis multe da trezoroj, nur Freja mankis al li. La festmanĝo estis abunda, sed Tor sole manĝis tutan bovon kaj ok salmojn, krom diversaj frandaĵoj. Al tio li trinkis tri barelojn da mielbiero. Trym estis mirigata:

»Mi ne vidis fianĉinon pli larĝe mordantan, nek junulinon trinkantan tiom da mielbiero.»

Sed Loke, la sagaca »servistino», eltrovus kredotan respondon:

»Freja ne manĝis de ok noktoj, tiel ŝi sopiris al hejm' de l' giganto.»

Iom poste Trym pro kisemo levis la vualon de Kvazaŭ-Freja, sed tuj li terurigite forkuris de ŝi.

»Kial ŝajnas malicaj la okuloj de Freja?»

Ŝajnas al mi ke la rigardo flamas.»

Sed ankaŭ je tio Loke donis akcepteblan respondon.

Sidis sur loko sia la sagaca servistino, kaj eltrovis vortojn kiel respondon al giganto:

»Freja ne ripozis dum ok noktoj, tiom ŝi sopiris al hejm' de l' giganto.»

La maljuna fratino de la gigantreĝo envenis en la ĉambregon, petante donajon de la fianĉino:

»Liveru al mi la ruĝajn ringojn de l' mano, se vi volas akiri amikecon mian — amikecon mian kaj mian plenfavoron.

Trym ordonis ke oni alportu la martelon por enaŭguri la novedzinon; ke oni metu la martelon sur la genuojn de la junulino, kaj kunligu iliajn manojn. Tiam Tor,

— — — — la senindulga, prenis la martelon.

Trymon li mortigis unue, la gigantreĝon, kaj la tutan parencon de l' giganto li batis.

Li mortigis la maljunan fratinnon de l' giganto, pri fianĉina donaco la petintinnon.

Batojn ŝi ricevis, sed ne juvelojn; da martelhakoj multe, anstataŭ ringojn.

Jln.

La lernolibro de la estonteco.

Kelkaj rimarkoj skribitaj post legado de la lernolibro "Tra la jaro" de Lacy E Waddy

De E. Beckman,
kolegia adjunkto, Gävle.

La progreso de nia afero dependas de multaj kaj diversaj cirkonstancoj, kaj la diversaj rimedoj por ĝi estas same multaj.

Unue oni devas havigi kiel eble plej multajn anojn, kiuj interesas sin por la progreso de nia lingvo,

due oni devas kunigi la membrojn, ke i i fariĝu »unu granda rondo familia», ĉar nur per kuna laboro oni povas fari veran kaj daŭran progreson, trie oni devas montri per bonaj kaj utilaj institucioj ke nia movado estas praktika afero uzebla por multaj celoj, kvare oni devas montri al la mondo, ke la lingvo mem estas bona ilo por interkorespondado kaj parolado. Sed nur tiam la lingvo estas bona, kiam ĝi estas bone kaj komplete lernebla en mallonga tempo. Se oni povas montri al la mondo ke la lernantoj post kelkaj monatoj povas lerte paroli kaj kompreni esperantan paroladon, tiam oni ne facile povas nei la uzeblecon de la lingvo. Homo kiu vidis flugantan personon ne povas nei la uzeblecon de la flugmaŝino. Inter la plej gravaj progresiloj kaj propagandiloj mi kalkulas bonan lernolibron.

Esperanta lernolibro ne havus la saman uzon kiel la ordinara lingvaj lernolibroj de la publikaj lernejoj

1) Ĝi estas uzata ĝis nun same ofte de la mezaĝulo kiel de l' infano. Ĉar oni devas peni ĝin verki por ĝia duobla celo, ĝi devas esti ne tro seninteresa kaj infana por matura homo, ne tro malfacila por infano. Kaj mi kredas, ke oni faras pli grandan eraron, se oni skribas ĝin kiel lernolibron por 8—10-jaraj infanoj ol se oni skribas ĝin nur por maturaj homoj, ĉar la plej multaj lernantoj ĝis nun ne estas infanoj.

2) Por faciligi paroladon estas tre bone havi bildojn aŭ priskribi objektojn videblajn en la ĉambro, la strato k. t. p. Se ĝi enhavas rakontojn estas bone komence havi mallongajn, kiujn la lernantoj pli facile povas rakonti mem per siaj propraj vortoj.

La instruisto ankaŭ pli facile ricevas okazojn por respondi kaj la interparolado fariĝas pli interesa kaj pli enhava. Mallongaj rakontoj estas pli bonaj ol longaj, ĉar la lernantoj povas rakonti ilin sen demandoj per siaj propraj vortoj. Tio estas bona ekercado. Ankaŭ priskribadoj de objektoj aŭ cirkonstancoj devas esti mallongaj, ke la instruisto povu fari priskribadon per siaj propraj vortoj sen multa demandado. Ĉar se la lernulo nur ekzercigas respondi je demandoj, li ne facile fariĝas bona parolanto.

La plej bona metodo estas, ke oni lernas priskribi aŭ vidatajn objektojn en la ĉambro, en la stra-

toj, en la ĝardeno k. p. t. aŭ en grandaj bildoj sur la muro de la lernĉambro aŭ malgrandaj en la libroj.

3) Ĉar la plej multaj de la lernantoj ne estas devigataj lerni esperanton, la lernolibro devas tiel interesi ilin, ke ili ne laciĝu. Tial estas bone eviti tro senenhavajn aŭ tro malsaĝajn frazojn, ekzemple: Al leono ne donu la manon! Ĉu la hundo estas bildo? Ĉu la homo estas besto? k. t. p.

En esperanto oni sendanĝere povas de la komenco havi kontentigajn rakontojn kaj priskribadojn. Se oni volas havi amason de ekzemploj pri unu aŭ alia regulo oni povas kolekti ilin de la tuta legolibro kaj skribi ilin en propra gramatika parto.

Tial la lernanto aŭ instruisto povas legi kiam li volas aŭ gramatikon aŭ legolibron kaj laŭ gusto kompari ambaŭ. La paragrafoj de la gramatiko povas esti citataj en aŭ sub la teksto.

La lernolibro ne devas esti tro malgranda. Multaj lernantoj neniam havos alian gramatikon aŭ helpilon ol la lernolibro. Tial oni devas iom scii la lingvon leginte zorge la lernolibron. Malgranda lernolibro kun teksto de 20—30 paĝoj ne sufiĉas, ĉar eble la lernanto ne aĉetos alian libron, sed se li havas interesan libron kiu helpas al li bone kaj facile kompreni esperanton, li certe daŭrigas la legadon kaj aĉetas aliajn librojn. (Kompreneble mi ne opinias, ke oni verku lernolibrojn multtekostajn kun 300—400 paĝoj!)

4) La interparolado aŭ korespondado kun eksterlanduloj ja estas la ĉefa tasko de la lingvo, kaj tial la lernolibro devas pritrakti aferojn, de kiuj oni havas la plej grandan bezonon en interparolado kun fremduloj, sed ĝi ankaŭ devas pritrakti la plej ĉiutagajn demandojn de la ordinara vivo, ĉar la plej bona rimedo por lerni lingvon estas la ĉiutaga ekzercado kun konataj samideanoj.

5) Ĉiu esperanta lernolibro devas esti ankaŭ propagandilo: Ĝi devas doni kontentigan vidon de la movado mem. Ĉiu esperantisto estas soldato en la armeo de l' estonteco kaj li necese devas ekzerci siajn armilojn, t. e. li devas esti instruita pri la movado mem, pri ĝia historio kaj ĝia nuna stato. Estus laŭ mia opinio tre bone se la aŭtoro de esperanto aŭ alia eminenta esperantisto skribus mallongan sed enhavan historion de la afero kiun oni povus facile lerni kaj kompreni.

Ĉar la instruisto mem ne estas ĉiam sufiĉe instruita pri la diversaj branĉoj de la tutmonda lingva movado. Ankaŭ pri la plej ĉiutagaj kritikaj rimarkoj kaj demandoj la lernolibro devus doni respondojn. Se la lernanto volas fari propagandon, li devas esti armita kontraŭ la plej kutimaj kritikoj, kaj ankaŭ li devas esti instruita pri la nuna uzado de la lingvo. Tio estas tute neceze por la efektiva propagando de nia afero. — Aliafoje mi parolos pli detale pri la lernolibro, kiu donis kaŭzon al tiuj ĉi rimarkoj, kaj ĝia uzado, se la redakcio bonvole permesas tion al mi.

E. Beckman.

Fyrväpplingens pristävlingar.

»Fyrväpplingen«, Execliorförbundets vakna och väckande organ, som även satt Esperanto på sitt program har nu låtit sin förra året anordnade esperanto-pristävling, med en gratisresa till Paris som första pris, efterföljas av en ny pristävling för esperantister, anordnad i samband med tidningens övriga litterära pristävlingar. I pris utdelas böcker till ett värde av 50 kr., fördelade på ett första och ett andra pris. Tävlingskrifterna kunna även vara avfattade på svenska, huvudsaken är, att de röra sig om esperanto. Närmare bestämmelser finnas i »Fyrväpplingens« decembernummer.

Korespondado.

Svedujo. — S-ro A. Th. Andersson, *Jugansbo*, deziras interŝanĝi poŝtkartojn kaj poŝtmarkojn kun esperantistoj en Norvegujo, Danujo kaj Islando.

Anonceto pri korespondado kostas 40 oeroj (2 respondkuponoj).

Libroj kaj gazetoj.

»*La forto de la fortaj*« de Jack London. Kun permeso de l'aŭtoro tradukis el angla lingvo Karl Fröding. (N-ro 18 en la serio de eldonaĵoj de »Internacia Socia Revuo«). Prezo 8 sd. (15 öre).

Malgranda, 20-paĝa libreto, en kiu la fama amerika aŭtoro pritraktas unu el la sociaj problemoj, kiujn li preferas analizi. Kiel specimeno de la mirinda rakontarto de Jack London la libreto estas bone elektita, per sia konciza, impresplena stilo ĝi prezentas ĉiujn ĝiajn karakterizajn trajtojn. La traduko estas inda la libron, akurata kaj zorgema; videble la tradukinto faris sian laboron kun intereso kaj fervoro. — Ni rekomendas la libreton.

Rpn.

Aliaj novaĵoj ricevitaj:

La eŭropa milito. Respondo Teologa. Flugfolio.

La vera frataro, de Harrison Hill. Kanto kun muziko.

Esperanto kaj Mondamikiĝo. Letero al la mondamikoj. De T. Vezey Strong (angle kaj esp.).

Kort redegörelse om Krigen mellem Storbritannien og Tyskland, udsendt fra Handelskammeret i Manchester (flygblad).

Nota. Pro malatento niaflanke, s-ro Rolf Paulsen staris kiel aŭtoro nur de la unua librecenzo en nia lasta numero. En la fakto nia norvega samideano estis la aŭtoro de ili ĉiuj, kion ni per tio ĉi volas sciigi niajn legantojn.

Red.

Solvoj de la enigmoj en Norvega Esperantisto n-ro 5-6.

I. Balailo (norv. »sopelime«).
II. Pro tio, ke ĝi ne aŭdas, ĝi ne turnas sin.

Du korektoj.

En »Norvega Esperantisto« n-ro 4, en nia raporto »El la Deko«, ni diris, ke S-ro G. Chavet prezidis la kunsidon dimanĉon vespere la 2-an de aŭg.; tute erare: ĉar prezidis s-ro G. Wannier.

Laŭ »Germana Esperantisto«, n-ro 8-10 B, ni raportis en Norvega Esperantisto n-ro 5-6, ke mortis, sekve de aŭtomobila akcidento, prof-o d-ro Odo Bujwid. Laŭ la sama gazeto, n-ro 1 B, 1915, ni hodiaŭ povas sciigi, ke li vivas, malgraŭ la sama akcidento, kiu efektive okazis kaj kaŭzis al li gravan kontuzon, sed feliĉe ne malhelpis, ke la profesoro nun de longe estas tute resaniĝinta.

H. B.

Sciigo.

La unua paĝo de »Norvega Esperantisto« n-ro 4 kaj tiu de n-ro 5-6 (1914) estas represitaj kaj eldonitaj kune kiel »flugfolio n-ro 2« de N. E. L.

Samling!

Till Sveriges esperantister och esperantointresserade.

Under en följd av år har det arbetats på att åstadkomma en sammanlutning mellan de esperantoföreningar och många spridda esperantister, som var och en på sitt håll arbetar på världsspråksidens förverkligande. Nu om någonsin gäller det, att vi esperantister »mobilisera«. Alla de större staterna, som varit ledande på esperantorörelsens område, äro nu invecklade i den stora jättekampen, som fortfarande synes gåcka alla förhoppningar om en snar fred. Visserligen har verksamheten i dessa länder i allmänhet visat sig livskraftigare än man kunde vänta, men klart är att den dock måste inskränka sig till det viktigaste. Det tillkommer då esperantisterna i de neutrala länderna att taga vara på det tillfälle, som den nuvarande situationen erbjuder att fortsätta arbetet.

Intresset för internationella frågor är väckt hos många, som förut ej skänkt en tanke åt det som tilldragit sig utanför deras egen dörr; det har i ett slag visat sig, i vilken oamat hög grad vi äro beroende av andra makter, huru vittomfattande de internationella förbindelserna i vår tid äro.

När freden en gång kommer, skola alla medel behövas för att åter sätta detta jättemaskineri i gång. Det internationella hjälpspråket skall behövas mer än någonsin. Det skall betyda besparing i tid, arbete och pengar, större än man kan föreställa sig. Kriget har även visat orimligheten i tanken på ett nationellt språk som världsspråk; man tänke t. ex. endast på de tyska författarnas beslut, visserligen löjligt, men icke mindre, belysande, att ej översätta engelska arbeten! Det gäller då för oss esperantister att vara beredda på att sätta in all vår kraft på att skaffa esperanto den plats som tillkommer det! Men endast ett enigt samarbete mellan de tusentals spridda esperantisterna kan åstadkomma detta. Grunden till en svensk esperantoorganisation är lagd i det för några år sedan bildade Svenska Esperantoförbundet. Tyvärr har hittills endast ett försvinnande fåtal av det ständigt stigande antalet esperantister i vår land givi förbundet det stöd som är den nödvändiga förutsättningen för att förbundet skall kunna göra något. I synnerhet gäller detta förbundets upplysnings- och propagandaarbete, som så väl behöves för att tillföra förbundet nya krafter, men som omöjliggjorts av förbundets små resurser. Vi hava nu för avsikt, att inom den närmaste tiden återtaga det försummade härutinnan, men för att detta skall kunna ske i någon större omfattning fordras ovillkorligen, att förbundet i långt större utsträckning erhåller de svenska esperantisternas stöd.

Vi rikta därför till alla esperantoföreningar, alla enskilda esperantister och esperantovänner i vårt land, som ännu icke anslutit sig till förbundet en enträgen maning: *anslut eder till Svenska Esperantoförbundet!* Men vad du gör, gör snart!

Svenska Esperanto-Förbundets
verkställande ntskott:

W. Wahlund,
v. ordf.

R. Pehrsson,
sekr.

J. Helsing,
kassör.

Utdrag ur stadgar för Svenska Esperanto-Förbundet.

Ändamål.

§ 1.

Svenska Esperanto-Förbundet, bildat den 1 december 1906 har till utslutande ändamål att verka för utbredandet och befästandet av det av d:r Zamenhof år 1887 offentliggjorda internationella hjälpspråket »Esperanto».

Anmälan om inträde.

§ 3.

Anmälan om inträde i förbundet göres hos dess sekreterare. Förening bör till ansökan föga avskrift av sina stadgar, där sådana finnas.

Esperantoföreningars anslutning.

§ 4.

Esperantoförening har vid anslutning till förbundet att iakttaga följande:

a) Den bör bestå av minst 5 medlemmar.

b) Dess stadgar böra innehålla § 1 av förbundets stadgar utan något som helst förbehåll angående föreningens ändamål.

c) Den betalar en årsavgift av kr. 1:50*) samt därutöver 50 öre för var och en av sina medlemmar.

d) Dess styrelse insänder under första kvartalet av året dessa avgifter till förbundets kassaförvaltare och minst en gång i kvartalet uppgift på nyinträdande medlemmar samt föreningens verksamhet i övrigt.

Enskilda förbundsmedlemmars anslutning.

§ 5.

Enskilda förbundsmedlemmar betala en årsavgift av två (2) kr.*)

Ingår sådan medlem i Esperantoförening, som är ansluten till förbundet, erlægges icke någon ny avgift för det följande året.

Rättigheter.

§ 6.

Varje till förbundet ansluten Esperantoförening och varje enskild förbundsmedlem, ordinarie som sefrämjande, erhåller utan särskild avgift förbundets speciella organ i den mån detta utkommer.

Förbundsmedlem äger att mot insändande av svarsporto hos förbundets Esperanto-byrå erhålla upplysningar om allt, som rör Esperantospråket och Esperantoföreningen.

*) Häre är inberäknad prenumeration å förbundets tidning.

Gefle Esperantoförening

avhåller ordinarie månadsmöte
tisdagen den 2 mars kl. 8 e. m.
å lokalen S. Kungsgatan 8.

Styrelsen.

”La Espero”

kostas por unu jaro:

en *Svedujo* 1:20 kr.

en *Norvegujo* 1:60 kr.

en aliaj landoj 1:00 Sm. (1:82 kr.).

Abonoj en *Norvegujo* estu farataj ĉe

s-ro redaktoro *H. Bonnevie*, Bergsliens gate 11, Kristiania; por aliaj landoj ĉe

**La ekspedicio de La Espero,
GÄVLE, SVEDUJO**

Al niaj norvegaj samideanoj.

Kiel sciigite en nia lasta numero, Norvega Esperantista Ligo akceptis nian proponon elekti »*La Espero'n*» kiel oficialan organon por la ligo tiun ĉi jaron. Farante tiun proponon, ni volis ebligi en la plej simpla kaj ekonomia maniero la daŭrigon de la multjara por la norvega esperantomovado tiel grava laboro de »Norvega Esperantisto» kiel ligilo inter la amikoj de esperanto en *Norvegujo*, kaj ni esperas, ke ni sukcesos en tiu nia deziro.

Por atingi tion, ni tamen bezonas vian helpon, norvegaj samideanoj! Ni nur petas, ke vi de nun rigardu »*La Espero'n*» ankaŭ kiel vian gazeton. Kunlaboru en ĝi! Sciigu per ĝi al viaj samideanoj en *Norvegujo*, en *Svedujo*, en la tuta mondo, ke esperanto vivas kaj floras ankaŭ en via loko! Aŭ se vi havas ion alian, pri kio vi kredas, ke ĝi interesos la legantojn de *La Espero*, skribu ĝin en la gazeto.

Skribu prefere en esperanto, por ke ni komprenu vin! Sed se vi volas vekti la intereson de neesperantistoj en via lando, tiam skribu en la norvega lingvo, por ke ili komprenu vin!

Kaj fine; se vi trovas en »*La Espero*» ion, kio ne plaĉas al vi, aŭ se vi ekhavas iun ideon ĝin plibonigi, sciigu nin pri tio! Ni estos dankema al vi.

Kun samideana saluto

La redakcio de La Espero.

HERRAR

ekipera sig bäst och fullständigast hos

Axel Lidholm

Drottninggatan 30 - - GEFLE

Kiam vi bezonas
viandon, mendu
ĉe

FRANS A. OLSON

Telef. 34 □ GEFLE □ Telef. 34

Presenter inköpta hos

Juvelerarefirman

A. U. Wahlberg, Gefle

äro alltid välkomna.

Filial i Bollnäs.

Josef Wikströms

Tobakshandel

GEVALIAPALATSET - GEFLE

Central- och Jernvägshotellen

GEFLE

REKOMMENDERAS!

SKODON

Största sortiment hos

A. M. Zimmerman & C:o

C. J. LINDH

BOK- & DISTRIBUTIONSAFFÄR

S. FÄLTSKÄRSGATAN 19, GEFLE

Rekommenderar sig vid behov av
Böcker, Tidskrifter och Häftesarbeten.

RIKSTELEFON 16 97.

GESAMIDEANOJ!

Faru viziton en la nova kafejo

"ESPERANTO"

DROTTNINGGAT. 29, GEFLE.

Tie estas servata ĉiujn tagojn
kafo, teo, ĉokolado, lakto kaj
trinkaĵoj, ĉio kun aŭ sen pano.
Bonaj buterpanoj!

Krom tio estas vendata bona pano
de la hejmbakejo de Holmgren.

Altestime

G. J. Holmstedt.

La Espero

utgives av Gefle Esperanto-
förening och utkommer
omkr. den 15 i varje månad.

Lösnummerpris 10 öre.
Prenumerationspris Kr.
1: 20.

Prenumeration kan ske
dels direkt hos tidningens
expedition, **Gefle**, dels ge-
nom återförsäljare eller på
posten.

Återförsäljare önskas på
varje plats! Provision om
flere exemplar tagas!

Prenumerantsamlare er-
hålla 20 öre för varje anskaf-
fad prenumerant, om minst 5
prenumerationsavgifter in-
sändas samtidigt.

Abonprezo ekster Svedujo
1:00 Spesmilo. (12 numeroj).

Specimeno kontraŭ re-
spondkupoŝo. Mendo ĉe
R. Pehrsson, 3—23, Gefle.

"LA ESPERO"

Gamla årgångar av La Espero (år 1913
och 1914) finnas i ett begränsat antal och säl-
jas till ett pris av 1 kr. pr st. Varje esperan-
toförening ävensom varje intresserad espe-
rantist bör äga dessa.

Lösa nummer av tidningen kunna för-
spridning i propagandasyfte erhållas gratis
av intresserade.

Tillskriv *La Esperos expedition, Gävle.*

Wickmans Kappaffär

NORRA KUNGSGATAN 7 - GEFLE

Vid Rådhusplanaden.

Kappor o. Promenaddräkter i stort urval.
Beställningar emottagas o. utföras förstklassigt.

RIKSTELEFON 1391.

Gust. Holms Förstoringsanstalt

Brunnsgatan 78, Gävle. □ Tel. 1628

Faras pligrandigorna laŭ fotografajoj.
Unuaklasa laboro. Petu prezaron!

N. Lundgren

GEFLE - Interurba tel. 151

Kamentuboj por fabrikoj.

Pli ol 800 konstruitaj.

Riparoj dum uzado.

Fulmkonduktiloj estas muntataj.

Propra brikejo en Upsala.

Plej granda firmo por konstruo de
fabrikaj kamentuboj en Skandinavio.

Argenta medalo en Stockholm 1897
" " " Gefle 1901
" " " Norrköping 1906

Från

La Esperos expedition, Gävle,
kan rekvireras:

Läroböcker:

Lärobok i Esperanto av G. H. Backman	1: —
Lärobok i Esperanto av P. Nylén	1: —
Lärobok i Esperanto av Carl Ohlsson	0: 50
(Alla med Esp.-svensk ordlista).	
Esperanto-språklära av O. W. Hjärtstätt	0: 40
Esp.-svensk och svensk-esp. ordbok av O. W. Hjärtstätt	0: 60
Svensk-esp. ordbok av E. L:son Finn	1: 50

Sveda Kantaro, kun melodioj 0: 35
Esperantista Kantaro, » 0: 75

Nova Testamento (afrankite)... 2: 50

Esperanto-stjärnor	0: 75
Esperantoflagga (bordsflagga)...	2: 40
d:o (något enklare)	1: 75
d:o (mindre)	0: 85
d:o d:o	0: 50
d:o (miniatyr)	0: 15
10:e världs-Esperantokongres- sens officiella vykort. 1 duss.	
1: — kr. .... 1 st.	0: 10
d:o reklammärken, 100 st.	
1: — kr. .... 1 st.	0: 02

Finna Esperantisto

Officiala monata organo de Esperanto-Asocio
de Finnlando. Abonprezo 3: — Fmk.

Adreso: **S-ro Albin Sandström,**
11, Köpmansgatan, Helsingfors.

Prenumerera på La Espero!